

Rudus Oy:n Kråkön maa-aines- ja ympäristölupahakemus / lausunto Porvoon ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöterveysjaosto 22.02.2024 § 20
71/11.05.00.00/2023

Valmistelu- ja lisätiedot
terveydensuojelusuunnittelija Maarit Lönnroth
etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Porvoon kaupungin lupa- ja valvontalautakunta pyytää terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa Rudus Oy:n ympäristö ja maa-aineslupahakemuksesta, joka koskee soranottoa ja murskausta Kräkössä. Julkiset hakemusasiakirjat ovat luettavissa Porvoon kaupungin verkkosivuilla osoitteessa <https://www.porvoo.fi/uutiset/maa-aines-ja-ymparistolupahakemusta-koskeva-kuulutus-rudus-oy/>

Lausunto pyydetään toimittamaan 1.4.2024 mennessä sähköpostitse osoitteeseen ymparistonsuojelu@porvoo.fi. Asian dnro on **3066/11.01.01/2022.**

Rudus Oy hakee maa-ainesten ottolupaa ja ympäristölupaa soran murskaukselle (siirrettävä kivenmurskaamo) kiinteistöllä Sandgård RN:o 638–439–1–94 ja Sandgård IV RN:o 638–439–5–93 Porvoon kaupungissa Kråkön kylässä. Lisäksi upaa haetaan maa-ainesten ottamisen ja soran murskauksen aloittamiseen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta ennen luvan lainvoimaiseksi tuloa. Alue on vanhaa soranottoaluetta, jossa laajamittainen soranotto on aloitettu 1930-luvulla ja se on päättynyt 1960-luvun lopussa. Soranoton jäljiltä alueelle on muodostunut kaksi pohjavesiallasta. Varsinaisia jälkihoito- tai maisemointitoimenpiteitä alueella ei ole tehty. Soranotto-toimintaa suunnitellaan käynnistettäväksi uudelleen alueella. Alueella ei ole oikeusvaikutteisia asema-, osayleis- tai yleiskaavoja. Uusimaa 2050 -kaavassa alue on merkitty virkistysalueeksi.

Suunnitelman mukainen ottamisalue on pinta-alaltaan 24,5 ha. Varsinaista maankaivua kohdistuu noin 16 ha:n kokoiselle alueelle. Alueelle muodostuu kaksi pohjavesiallasta, jotka ovat pinta-alaltaan 10,3 ha (eteläinen allas) sekä 3,7 ha (pohjoinen allas). Hakemuksen mukaiselta ottamisalueelta kaivetaan hiekkaa ja soraa yhteensä noin 1 550 000 m³ ktr, josta valtaosa on pohjaveden pinnan alapuolista ottoa. Alin kaivutaso on -15, eli altaiden vesisyvyys tulee olemaan enimmillään noin 15 m. Altaiden ympärille muotoillaan miltei tasainen 10–30 m leveä hiekkaranta-alue. Luiskia tullaan osittain metsittämään ja alue maisemoidaan oton jälkeen virkistysalueeksi.

Kaivettu hiekka ja sora seulotaan ottamisalueella. Osa maa-aineksesta vaatii myös murskausta. Murskauslaitos sijoitetaan alueen keskiosaan, seulontalaitos sen sijaan siirtyy kaivun edetessä. Soran murskausta tehdään keskimäärin noin 70 000 t/vuosi ja maksimissaan 200 000 t/vuosi.

Lupaa haetaan 15 vuodeksi, mutta tavoitteena on saattaa otto loppuun noin 11 vuodessa. Lupaa haetaan ympärivuotiselle toiminnalle. Toiminta ei kuitenkaan ole jatkuvaa, vaan urakkaluonteista. Soran murskausta, seulontaa ja kaivua on ma-pe klo 7–22 ja kuljetuksia ma-pe klo 6–22. Lauantaisin kuljetuksia voi olla satunnaisesti klo 7–18. Soranottoa vaiheistetaan siten, että alueen kaakkoisosaa voitaisiin käyttää epäviralliseen virkistykseen koko ottotoiminnan aikana. Kesäisin ottotoiminta keskittyy alueen luoteisosaan. Alueelle on tarkoitettu pysäköintialue ja uusi tieliittymä alueen virkistyskäyttäjää varten. Tätä liittymää ei ole tarkoitettu käyttää soranottoalueen kuljetuksissa, eikä kyseinen pysäköintialue ja tieliittymä kuulu maa-ainesuostuksessa käsiteltäviin asioihin.

Maa-aineksen kuormauksesta, työmaaliikenteestä, kuljetuksista ja seulonnasta sekä soran murskauksesta ja tuulisella säällä myös varastokasoista ja hienoinesta sisältävistä seinämistä syntyy pölyämistä. Maa-ainesten ottaminen pohjavedenpinnan alapuolelta vähentää toiminnasta aiheutuvia pölyhaittoja. Murskausprosessissa suihkutetaan tarvittaessa vettä prosessiin. Työmaateiden pölyämistä torjutaan tarvittaessa kastelulla sekä teiden säännöllisellä kunnostuksella. Pölyntorjunnassa ei käytetä suolaa. Varastokasat pyritään sijoittamaan siten, että tuulen aiheuttama pölyäminen on mahdollisimman vähäistä. Pölytarkkailua mittalaittein ei ehdoteta tehtäväksi. Pölypäästöjä seurataan jatkuvasti aistinvaraisesti ja tarvittaessa ryhdytään toimiin pölypäästöjen vähentämiseksi.

Ottotoiminnasta aiheutuvaa melua syntyy soran seulonnasta ja murskauksesta, kuormauksesta ja raskaasta liikenteestä. Ottotoiminta aiheuttaa ajoneuvoyhdistelmien liikennöintiä kohteessa arkisin keskimäärin noin 25 käyntiä vuorokaudessa. Hakemuksen mukaan seulonnan melutaso ei poikkea merkittävästi normaalista myyntikuormaustyön melutasosta. Melumallinnuksen mukaan toiminnan melutasot jäävät asuinrakennusten ja loma-asuntojen kohdalla päiväajan ohjearvojen tasalle tai ohjearvojen alle. Kaivun ja seulonnan kanssa samanaikaisesti tehtävä soran murskaus sen sijaan nostaa melutasoja, ja ohjearvot ylittyvät joillakin asuinalueilla ilman erillistä melusuojausta. Laitoksen ympärille perustettavilla melusuojuuksilla meluhaittaa voidaan vähentää häiriintyvissä kohteissa niin, että ohjearvot alittuvat. Melutarkkailua mittalaittein ehdotetaan tehtäväksi kertaluontaisesti toiminnan alkuvaiheessa, jolloin voidaan varmistua, että toteutetut melusuojuukset ovat riittävät ja että ohjearvot eivät ylitä. Mittaukset tehdään valvottuina yhden päivän aikana ja niitä voidaan tarvittaessa uusida myöhemmin ottotoiminnan edettyä.

Sille osalle tukitoiminta-alueesta, jossa säilytetään työkoneiden poltto- ja voiteluaineita ja jossa tankkaukset tapahtuvat, asennetaan riittävän laajalla alueella tiivis HDPE-kalvo, jonka päälle levitetään vähintään 30 cm:n vahvuinen kerros hiekkaa tai kivituhkaa kalvon rikkoutumisen ehkäisemiseksi. Suojatun alueen reunat korotetaan, jotta mahdolliset haitta-ainevuodot eivät kulkeudu tukitoiminta-

alueen ulkopuolelle maaperään. Polttoaineet säilytetään lukittavassa kaksoisvaippasäiliössä, jossa on ylitäytön estimet, tai vaihtoehtoisesti valuma-altaallisissa konteissa. Toiminnassa syntyy pieniä määriä sekajätettä, rautaromua ja vaarallisia jätteitä. Vaaralliset jätteet varastoidaan tukitoiminta-alueella tiiviissä ja lukitussa kontissa. Vaaralliset jätteet toimitetaan ongelmajätelaitokseen tai muuhun vastaavaan valtuutettuun vaarallisten jätteiden käsittelypaikkaan.

Ottamisalueen lähiympäristössä on haja-asutusta. Lähimmät kaksi asuintaloa sijaitsevat noin 70–150 m etäisyydellä ottamisalueen rajalta. Hankealue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Kråkossa on kunnallinen vesijohtoverkosto, johon suuri osa talouksista on liittynyt. Osa ottamisalueen lähialueen asukkaista ottaa talousvetensä omista kaivoistaan. Ottamistoiminnan aikana tullaan suorittamaan pohjaveden tarkkailua sekä pohjavesiputkista että kaivoista. Lähimmän yksityiskaivon veden laatuun mahdollisesti tilapäisesti kohdistuviin vaikutuksiin varaudutaan ennakoivalla tarkkailulla sekä tarvittaessa korvaavan talousveden toimittamisella kiinteistölle, mikäli kaivon vesi todetaan toiminnasta johtuen tarkkailun perusteella soveltumattomaksi talousvesikäyttöön.

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö

Ympäristöterveysjaosto päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Toiminnasta ei saa aiheutua lähimmälle asutukselle terveys- tai viihtyvyyshaittaa esimerkiksi pölyämisen tai melun takia.

Toiminta ei saa ylittää Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaisia melun ohjearvoja lähiasuintalojen piha-alueilla ja loma-asumiseen käytettävillä alueilla. Myös meluohjearvot alittavat melutasot saattavat aiheuttaa viihtyvyyshaittaa.

Ympäristöterveysjaosto katsoo, että mikäli toiminnasta aiheutuu meluhaittaa asutukselle, ei toimintaa tule harjoittaa viikonloppuisin eikä perjantaisin enää klo 17.00 jälkeen.

Pölyä ei saa kulkeutua haitallisessa määrin lähimpien asuinkiinteistöjen eikä loma-asuntojen piha-alueille.

Ympäristöterveysjaosto pitää hyvänä asiana, että hakija on esittänyt hakemuksessa ehdotuksen pohjaveden tarkkailuohjelmasta.

Toiminnasta aiheutuvasta lisääntyvästä liikenteestä ei saa aiheutua turvallisuusriskiä alueen virkistyskäyttäjille.

Ympäristöterveysjaostolla ei ole asiasta muuta huomautettavaa.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.
